

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6. poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se oena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 41.

Ljubljani, v soboto 20. februvarija 1892.

Letnik XX.

Koroške razmere.

Iz Celoveca, dné 10. febr. *)

Tužni Korotán! — Te besede se berejo ali čujejo v naših duéh jako pogostoma. So-li tudi utemeljene, se-li s takim in sličnim govorjenjem ne pretirava? Žal, da nikakor ne! Da, le preveč so opravičene te in jednake besede. Korotán, nekdanj ves slovensk in središče mogočnega slovenskega rodú, — sedaj je potujčen ter le krajevna imena gorá in dolin, potokov in rek še pričajo in bodo pričala „aere perennius“ še poznim vnukom, da je Korotán bil slovensk. A še te slavne priče srečnejše, slavnejše prošlosti hoteli so nam vzeti . . .

In sedaj? Mala tretjina Korotána ohranila si je še prvotni svoj značaj, ostala je slovenska. A osoda njegova? Osoda ta je trpka, silna borba za narodni obstanek, za starodavne pravice in jezik pradedov. To je borba manjšine, ki se more in sme le zanašati na lastne svoje moči proti ogromni večini, katera ima podporo od dveh stranij. Koroški Slovenci, po visokih gorah, katere bi narodni nasprotniki najraje videli neprehodne, ločeni od krvnih bratov, bijejo, odkar se zavedajo, ta težki boj, ki uporablja najboljše naše moči.

Kakó, s kolikimi silami se nam je na Koroškem boriti nasproti nemškemu lažliberalizmu, to se je v tem listu že opetovano poudarjalo. — Ta borba bila bi nam v mnogem oziru olajšana, da bi imeli na Koroškem kakšno močno nemško-konservativno stranko, ki bi vsaj kolikor toliko zabranjevala državi in cerkvi jednako škodljivo početje naših talmi-liberalcev. A baš take nemško-konservativne stranke v naši liberalni „vzorni deželici“ ni, ker

*) Zaradi mnogega gradiva zaostalo. Op. vred.

koroški nemški „konservativci“ životarijo le — na papirju! Žalostno, a res! Od tod pa oni neznansko čudni koroški odnošaji, kakeršnih ni najti v nobeni drugi avstrijski kronovini.

Da životarijo naši takozvani nemški „konservativci“ le na papirju, je gotova istina; saj njih stranka v dejanskem življenju, pri volitvah, kjer se navadno kažejo stranke, še nikoli ni stopila na plan! Komaj porojena, imela je v sebi že smrtno kál, in zato po nemško-koroškem géslu: „Leilassen!“ hira in životari vrlo naprej.

Odnošaje te naše „konservativne“ stranke do koroških Slovencev hočemo v naslednjih vrstah obširneje pojasniti. — Povod k temu nam dadó trije dopisi v dunajskem „Vaterland“-u (štev. 10., 12. in 22. t. l.), priobčeni po vredniku tukajšnjih listov „Kärntner Volksblatt“ in „Landbote“, baronu Mandorffu.

Človek bi mislil, da ta gospod, ki se ima v prvi vrsti zahvaliti ranjkemu msgr. Andreju Einspielerju, da je prišel na Koroško in do kruha, in ki od l. 1884. do sedaj vrejuje naša dva „konservativna“ lista, vendar pozna koroške razmere, in da bode o njih tudi resnično poročal. Toda, ni tako! Članki „Stimmungsberichten aus Kärnten“ so nas o tem drugače poučili. Akopram „Vaterland“-ov dopisnik v uvodu svojih dopisov še posebej poudarja, da hoče le resnične stvari poročati, vendar govori o nas koroških Slovencih takó, kakor bi bili tam kje na Kitajskem, ter tako razžaljivo, da bi plitvo pisarenje delalo vso čast nemčursko-liberalnim listom à la „Freie Stimmen“.

Dopisnik toži, da kažejo poslednja leta v političnem oziru jako malo prememb, in da je vladajoča liberalna stranka pri volitvah in inače v javnem življenju še vedno tako mogočna, kakor kedaj.

No, to je pač istina, a ne gola! Nemški „konservativci“ tej stranki sicer ne kalijo vodé, a kakor so pokazale zadnje (zlasti občinske) volitve, tudi ta stranka ni več vsemogočna; vsaj na slovenskem Koroškem se jej močno majejo tla pod nogami. V nemškem delu je pač precej drugače; tam vladajo „liberalci“ kakor prej brez vsakeršnega upora od „konservativne“ strani. Z vodenimi članki n ečitanega lista „Kärntner Volksblatt“-a se razmere ne zboljšajo ter ne dosežejo boljše volitve.

Stranka, ki še pred borbo vrže orožje od sebe in bojišče prepusti nasprotniku, se nikjer in tudi na Koroškem ne more ponašati prav z nikakoršnimi uspehi. Tako naši nemški konservativci v deželnem zboru že skozi dolga leta nemajo nobenega zastopnika, in res zanimivo je, kako je „Kärntner Landbote“ naznanjal izid zadnjih deželnozborskih volitev, pisoč: „Katholisch-konservative Deutsche sind also diesmal gar keine im Landtage. Wir können diesmal zusehen und ausrasten — vom Nichtsthun bei den Wahlen! Dafür werden wir aber jedesmal, wenn uns im neuen Landtage etwas zustoßt, sagen können, — das kommt davon, wenn man sich bei den Wahlen nicht rührt.“ (!) Stranka, ki pred volitvami sramotno pobriše z volišča in se potem tako herojično tolaži, se pač ne more več imenovati resna.

Hvaležni bi bili „Vaterland“-ovemu dopisniku, da je čitateljem tega lista tudi povedal, kdo je vzrok, da na Koroškem nemško-liberalna pšenica stoji še vedno v polnem evetu. A on je to modro zamolčal, ker bi se inače moral prav krepko potrkati na prsi, rekši: „Nostra maxima culpa!“

In zakaj doslej na Koroškem ni nemško-konservativne stranke? — Naši „konservativci“ so prespali najugodnejši čas za osnovo take stranke. Ko

LISTEK

Predpustno pismo.

Iz Celoveca, 15. februvarja.

Po starih, že precej obrabljenih besedah pesnikovih:

„Kdor govoriti kaj ne vé,
On vreme lival' al toži.“

naj začnem svoje pustno pismo z — vremenom!

Ne vé, ali se je Jupiter snega in mraza letos zmotil v svoji pratiki, ali mu je dotično „blago“ vže lansko zimo pošlo, kajti precej dolgo smo morali čakati na oboje. Do dné 5. prosinca snega niti videli nismo, in tudi mraz nam je prizanašal, v veliko veselje mnogim ubožcem, kojim vsaj skrb za kurjavo ni preveč belila glav. Še-le v drugi polovici prosinca meseca začel je ob krasnem, jasnem vremenu nekoliko hujše pritiskati mraz, da je človeka, zlasti zjutraj vsaj pošteno — zeblo.

To je čutil baje tudi oni mladi uzmovič, ki se je oni dan utihotopil ob belem dnevu v neko prodajalnico Ljubljanskega predmestja, ter tam „kupil“ toplo zimsko suknjo, ne da bi čakal gospodarja, kateri je bil stopil za trenutek iz prodajalnice, in ga vprašal za račun. Toda, „mit des Geschickes Mächten ist kein ew'ger Bund zu flechten.“ — v istem hipu, ko se je g. Uzmovič poslavljaj z ukradeno suknjo, vstopi gospodar zopet v prodajalnico in spoznavši

kritičen položaj jo udere za tatom. Tega pa so težke škornje ovirale v teku, in da bi ga gospodar ne dohitel, vrgel je suknjo raz sebe in izginil v prostanski ulici!

Bekel sem, da imamo zelo malo snega, in kar ga je bilo, spravilo ga je s streh večinoma že zopet solnce, ki se nam je zadnje dnove prosinca dan na dan prijazno smehljalo. — A ta pomanjkljaj snega je na škodo mnogim ubožnejšim ljudem, ki so si druga leta s spravljanjem snega zaslužili precej drobiža. Tudi našim mestnim barabam, inače „Sattnitzbürger“ (po „letoviščih“, ki jih imajo v Soteski) imenovanim, uide letos vsled lepega vremena marsikateri novec, kojega so si prislužili druga leta za požirek krepilnega „jeruša.“

Tem bolj pa ugaja letošnje zimsko vreme našim mestnim očetom, kraljujočim na staroslavnem celovškem „rotovžu“, kjer skujejo pod grbom starega „lindverna“ marsikateri lep načrt, ki pa mora navadno romati na „dolgo klop.“ Lepo vreme ugaja našim po ljubezni svoji do slovenske tretjine koroškega prebivalstva dobro znanim očetom radi tega, ker ostane takó v mestni blagajnici precej stotakov, ki se zlasti v sedanjih „dragih“ časih dadó izbornu porabiti za mnoge — pravde. Baš sedaj tečete zopet dve taki pravdi: Ž mil. g. knezoškofom radi nove kat. tiskarne in s slovenskim katoliško-političnim društvom radi slovenskih vlóg.

Nad vse so namreč našemu slavnemu mestnemu zastopu na srce prirastle razne hrupne komedije, po katerih se morejo pred vesoljnim svetom izkazati

kot skrbne in neustrašene bojavnike za blaženo nemško kulturo. Zato pa ne štedijo novcev.

Huda se zdaj godi raznemu ptičjemu „drobižu“; posebno nadležni vrabci čivkajo gladu po mestnih ulicah. Vsaj nekoliko pa skrbne za ptice mnoge dobrobrčne osebe, ki jim na raznih, zató namenjenih krajih mesta in okolice trosijo piče. Veselo je gledati, kako se na takih prostorih zbirajo najraznovrstnejše ptice in kako se med seboj kavsajo in ravšajo, — radi ljube hrane. V prvi vrsti se po glasnem kriku in oblastnem kretanju sevó zopet najbolj odlikujejo — umazani vrabci!

Vrabcem podobni zdé se mi zdaj v marsičem tukajšnji nemško-napredni časnikarski kričači, ki se vedejo, kakor bi bili semkaj dospeli naravnost iz pruske prestolnice na nekdanjih slovanskih tleh. Tem kričačem se godi precej trda in kakor nadležnim vrabcem manjka tudi jim duševne piče in hrane. Pomnožili so svoj zloglasni monitèr „Freie Stimmen“, ki naj bi zastopale javno mnenje koroške inteligence, — a kakor se kaže, nedostaja jim gradiva.

In tako sedi liberalni g. „schriftleiter“ prav dostikrat pred svojo mizo ter v hudih skrbih grize svoj peresnik. Treba zamašiti trikrat na teden lačne predale lista, — a na mizi leži samo par suhoparnih in medlih dopisov od kakega naprednega učitelja ali zakotnega pisarja. V velikih škripcih ugiblje to in ono, kje bi bilo najti rešilne pomoči! . . .

Tú glej! G. urednik ni zaman majal svoje nemške z modrostjo nabasane buče! Na temuem obzorju zasveti se rešilna danica, mnogo radostneje

je deloval še rajni g. Andrej Einspieler z mladeniško ognjevitostjo in mnogimi gmotnimi žrtvami na to, da bi združil nemške konservativce in koroške Slovence v jedno mogočno stranko, pustili so ga od nemške strani brez vse podpore, in po mnogih bridkih prevarah moral je svoje delovanje omejiti na Slovence same, kjer njegovi napori neso ostali brezuspešni. — In tako manjka našim nemškim „konservativcem“ še sedaj vsega, česar je treba za politično stranko. Manjka konservativnega programa, sploh manjka stranke in voditelja!

(Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. februarija.

Notranje dežele.

Štajersko. Slovenci nemajo nobenega zastopnika v štajerskem deželnem odboru. Pravično bi pač bilo, da bi se kak Slovenec volil v deželni odbor. Kakor poročajo nekateri listi, poganjajo se štajerski slovenski deželni poslanci, da se sedaj izvoli kdo izmed njih. Dosti upanja ni, da bi bil Slovenec voljen, ker imajo večino nemški liberalci. Za Slovence bodo pač glasovali nemški konservativci in morda tudi kmetiška stranka.

Češko. Kakor gospodje v Celovecu, ravno tako se tudi v Liberci branijo vsprejemati slovanske vloge in jih slovanski reševati. Namestništvo v Pragi je te dni zaukazalo liberškemu magistratu, da ima rešiti neko češko vlogo v češčini. Liberški magistrat se bode pač za to težko odločil in bode najbrž se pritožil na ministerstvo, kar mu seveda ne bode nič pomagalo, k večjemu da ga na Dunaju pouče, da za take pritožbe prav za prav še pravice nema.

Ogersko. Vodja ogerske narodne stranke, grof Albert Apponyi, je v Košicah bil sklical shod, na katerem se je izrekel, da bode njegova stranka nadaljevala tako dolgo boj proti vladi, da zmaga. Jezil se je, da vlada hoče premeniti volilni red in odstraniti prejšnjega zborničnega predsednika, ki je nepristranski postopal. Po tem govoru soditi, bode v ogerski zbornici dosti burnih debat, naj že predseduje ta ali oni.

Vnanje države.

Francija. Predvčeraj je bila v francoski zbornici burna seja. Na vrsto je prišel Hubbardov predlog o premembi društvenega zakona. Hubbard je pa utemeljeval ta zakon rekel, da je to prvi korak za ločitev cerkve od države. Ministerski predsednik je za premembo društvenega zakona, ker predlog ni tako napačen, kakor konservativci mislijo. Proti cerkvi bi se pa itak ne mogel uporabljati, dokler se ne loči cerkev od države, na kar pa sedanja vlada niti ne misli. Ta ločitev ni potrebna, ker so se kardinali izrekli za republiko. Ko bi zbornica hotela ločiti cerkev od države, bode odstopila sedanja vlada. Proti nujnosti predloga se je izrekel Freycinet, ker se nujnost s tem utrjuje, da se hoče z zakonom narediti pot za ločitev cerkve od države. Več govornikov je govorilo za in proti predlogu. Desnica in levica spodbikala se je nad tem, da vlada odločno ne pové svoje misli. Clemenceau je dokazoval potrebo odločitve cerkve s tem, da

nego svoje dni Arhimédu izvije se g. Doberniku iz prstnih nemških prsij veseli klic: Ευρημα!, zadel sem jo! Prišla mu je rešilna ideja, da na Koroškem še životarijo — Slovenci!

A zdaj urno na delo! V naglici preišče debel, a že precej obrabljen slovar psokv in praznih fraz. V hitrem toku teče izpod peresa urednikovega fulminanten članek za člankom „ad majorem almae matris Germaniae gloriam“, zoper strašne „bindišarje.“ V uvodnem članku, političnem pregledu, dopisih, med dnevnimi novicami, če treba tudi še v „listnici uredništva“ se usuje debela toča mastnih „schlagerjev“ na „predrzne“ Slovence. Ko je pa „sveto narodno“ delo končano, mane si urednik zadovoljno roke, v svesti si, da je dovršil junašk čin v čast nemštva, — da je rešil nemško domovino gotovega propada!

In ko izleti list med svet, ne more se vsa Koroška „inteligenca“ dosti prečuditi g. Dobernikovi bistroumnosti in neustrašenosti v „težki“ borbi za „ubogo in teptano“ nemštvo, zoper strašno pošast — „bindišarje“, ki, kakor stoji v „leiblattu“ črno na belem, preti s poginom vsej blaženi in vzorni kulturi, naravnost naročeni iz „rajha.“ — A v uredniško sobo lete že prihodnji dan zahvalna, priznalca in spodbujevalna pisma; mnogozasluženemu uredniku se pošiljajo častne diplome, da njih ogromna množina na stenah uredniške sobe baje niti prostora nima več! Vsak večer pa stegne vzorni „rešitelj“ nemštva svoje trudne kosti na pristne lavorikove vence. Auch solche Käuze muss es geben!

ni misliti, da bi se duhovščina zares sprijaznila z republikanskimi napravami. Prej bi se z njimi sprijaznila monarhisti. Ministerstvo je stavilo zaupno vprašanje. Pri glasovanju je za vlado glasovalo 212 poslancev, proti pa 304 poslancev. Tako je pala vlada, ki je hotela vsem ustreči in se ni upala odločno obrniti ne na jedno, ne na drugo stran. Kako se bode rešila sedanja ministerska kriza, sedaj ne vemo. Govori se pa, da ostane večina sedanjih ministrov in morda tudi Freycinet sam, ki je bil že štirikrat ministerski predsednik, pa se še sedaj ni popolnoma obrabil in tudi še nikdo ne pozna prav dobro političnega prepričanja tega vsestranskega moža. Sicer pa moramo priznati, da je to ministerstvo tako dolgo vladalo, kakor malokatero na Francoskem, to je celih 23 mesecev in je torej tudi palo nekoliko vsled starosti.

Italija. Omenili smo že neredov na italijanskih vseučiliščih. Ker se dijaki ne pomirijo in se je moralo več velikih šol zaključiti, je stvar prišla pred zbornico. Poslanec Bonghi, ki je več let bil sam profesor, je to stvar sprožil, predlagajoč, da vlada predloži zakon, s katerim se bodo premenila pravila vseučilišč, da bode vlada mogla nanje vplivati in dijake ukrotiti. Bonghi je razpravljal v dolgem govoru uzroke sedanjim neredom. V Italiji je preveč vseučilišč in zatorej ne morejo dobiti sposobnih profesorjev. Učno osebje je pa tudi tako slabo plačano, da mora iskati postranskih večkrat ne baš častnih zaslužkov. Od tod prihaja, da dijaki nemajo nobenega spoštovanja do profesorjev. Poleg tega je pa mnogo krivo to, da nekatere stranke dijake zlorabijo za svoje namene in jih hujskajo k neredom. S tem je Bonghi mislil radikale, ki so se tudi hitro potegnili za dijake. Preobširno bi bilo, ko bi hoteli tu omenjati, kar se je vse v tej debati govorilo in predlagalo. Bilo je mnogo umestnih in neumestnih predlogov. Naučni minister se je izjavil, da ne bode odjenal, temveč bode porabil vsa sredstva, da napravi red. Rudini je stavil zaupno vprašanje in zbornica je vladi izrekla zaupnico. Kaj bode vlada storila, ne vemo in tudi nemamo trdnega zaupanja v njena sredstva. Uporni duh se je preveč polastil mladine. To je pa čisto naravno. Italija se je z upori in nasilstvom zjednila in ta duh se je globoko ukoreninil mej narodom; zlasti se ga navzema mladina, ki sliši v šoli proslavljati Garibaldi in druge revolucionarce. Domišlja si, da je ona poklicana, da naredi začetek novemu prevratu, ki bode naredil konec monarhiji in ustanovil republiko. Seme začenja poganjati, katero so vsejali italijanski državniki. Z brezozirnim postopanjem proti Rimu so podkopali vero mej narodom in posebno mej inteligenco, in sedaj nemajo nobenega zanesljivega sredstva, s katerim bi mogli krotiti uporne duhove. Brez vere tudi ni pokorščine.

Rumunija. Jednako ugodno za vlado kakor v prvem so se volitve izvršile tudi v drugem volilnem kolegiju. Voljenih je 39 konservativcev, 6 opozicijonalcov in 4 so pa ožje volitve. Vlada ima torej veliko večino v senatu, ko bi tudi vse ožje volitve izpale za opozicijo ugodno.

Grško. V grški zbornici se v ponedeljek začne razprava o tem, da bi se tožilo Trikupisovo ministerstvo zaradi slabega gospodarstva. Odsek je pri preiskavi našel, da vlada ni pravilno postopala pri porabi nekega železniškega posojila in da ni izvajala sodnijskih razsodb. Razprava bode gotovo jako zanimiva, ali pričakovati je, da se ugodno konča za prejšnje ministerstvo, ker tudi sedanja vlada posebno ne želi, da bi stvar prišla pred sodišče.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 18. februarija. (Darvinizem na ljubljanski gimnaziji.) Velikansk je uoj, ki se bide dandanes vzlasti v evropskih državah za vzgojo sedanje mladine. V tem boju se odločuje bodočnost človeštva. Šola — pravi Leon XIII. — je ono bojno polje, kjer se odloči boj med krščanstvom in paganstvom.

V istem smislu se je nedavno izrazil grof Caprivi v svojem slavnem govoru pri šolski razpravi v pruskem deželnem zboru, rekoč, da se v šolskem vprašanju bide boj med krščanstvom in ateizmom.

Da, ali se vzgaja mladina v krščanskem duhu, ali pa se vzgaja v ateizmu, srednje poti pri dosledni vzgoji biti ne more!

Poglejmo v Avstrijo! Novi šolski zakoni v Avstriji so „konfesijonslozni“. Věda je prosta ter se sme prosto poučevati brez ozira na kako vero ali versko družbo.

Jasno je, da se je liberalcem posrečilo v Avstriji uvesti v istini brezversko šolo. In taka šola mora imeti svoje posledice v materializmu in ateizmu. Razni šolski pojavi nam to jasno spričujejo.

Med drugim se je tudi na ljubljanski gimnaziji čulo marsikaj in marsikaj, kar je dišalo po materializmu ali ateizmu.

V čast slovenskim profesorjem moramo reči, da so bili to večinoma tuji profesorji, ki so se odlikovali s takimi netaktnostmi.

Potvarjala se je vzlasti rada zgodovina in že petošolci so imeli priliko, pri zgodovinskem pouku slišati govorjenje „o svetopisemskih pravljicah“.

Ni še davno, ko je znan nemšk turner, razlagajoč boje Henrika IV. in Gregorija VII., zadnjega v blato teptal, v zvezde koval pa propalega Henrika IV. K sklepu pa se je še glasil pristavek: Ako pa vzamete kako katoliško knjigo v roke, bode seveda v njej drugače brali; toda zapomnite si, to je res, kar sem vam jaz povedal.

Tako se poučuje katoliška mladina!

No, da tuji pitajo slovenske mladino, nado našo, s tako duševno hrano, ki mladino duševno in telesno slabí, to si pač razlagamo; nerazumno nam pa je, ako se to godi pri pouku slovenščine, o čemer se je v Ljubljani mnogo govorilo v nedavnem času.

Povedali bomo dogodek, kakor smo ga zvedeli iz zanesljivega vira. Ako se skaže, da ni istinit, tem ljubše nam, in kakor ga sedaj neradi objavimo, tako ga bomo tedaj radostno popravili.

V preteklem šolskem polletju je na tukajšnji višji gimnaziji sedmošolec Hribar, sin glavnega zastopnika banke „Slavije“, predaval: „O izviru in starosti človeškega rodú“. Govor je bil sestavljen v smislu Darwinove hipoteze, da človek izvira iz opice in da je človeški rod prastar.

V čast slovenskim dijakom bode povedano, da so splošno ta govor obsojali ter govorniku klicali, da naj gre — v klop. Zagovarjal pa je Darwinova načela dijak Grasselli, sin ljubljanskega župana, in sicer s psokami na katoliške učenjake in njih knjige.

Dotični gospod profesor pa je vse te budalosti mirno poslušal ter konečno izjavil, da on ni za Darwinovo teorijo, da pa je zánjo mnogo učenjakov, sploh pa da naj vsa ta stvar ostane med šolskimi stenami. — Da bi je pač i ondi ne bilo!

Ta dogodek, predavati in zagovarjati Darwinovo teorijo o izvoru človeštva, pač zasluži najstrožjo obsodbo. In to iz nastopnih razlogov:

1. Neumestno je v pedagogičnem oziru razpravljati dijakom o tvarinah, katerih s svojimi vednostmi ne morejo temeljito ni zagovarjati, ni zavračati, ker jih vsestranski ne razumejo. Kdor hoče predavati o Darwinovi teoriji, mora znati nekoliko več naravoslovne věde, kakor zná najpridnejši in najnadarnejši sedmošolec. — Sploh se nam zdí, da take razprave nikakor ne spadajo v okvir srednješolskega gimnazijskega pouka.

2. Z vednostnega stališča moramo tudi obsoditi to predavanje, kajti znanstveno je pri učenjakih-veljakihi Darwinova hipoteza že davno — premagano stališče, hipoteza brez dokazov. Za to imamo znanega nemškega ateista Virchova kot zanesljivo, nesumljivo pričó, ki se je izrekel na shodu učenjakov-antropologov, da, kakor nerad, vendar mora priznati, da razprave o Darwinovi hipotezi niso, žal, dosedaj dognale niti jednega vednostnega dokaza za istinitost te hipoteze. — Nam se torej ni treba še sklicevati na katoliške učenjake.

3. Obsojati moramo Darwinovo hipotezo vzlasti tudi z narodnega stališča. Po tej teoriji ne velja na svetu nobena pravica. Tu vlada le pest močnejšega. Manjši, slabejši so zatirani in nimajo pravice za svoj obstanek. To je temeljni nauk Darwinove hipoteze. — Slovenci torej, narodič med narodi, nimamo pravice do obstanka. Da nas zatirajo Nemci in Italijani, to je natoren zakon, proti temu ni pomoči. Po tej hipotezi se Slovenci ne smemo sklicevati ni na božjo postavo, ker je po tej hipotezi ni; ni na natorno, ker se le prav izvršuje, ako se nam siloma rušijo naše narodne pravice.

4. Vzlasti pa nam je ta dogodek obsojati stoječim na verskem, pozitivno krščanskem stališču. — Darwinova hipoteza je gol ateizem, ki ne priznava nobene vere, najmanj pa krščansko; ona bide v obraz: a) katoliški dogmi o stvarjenju človekovem, b) o padcu, c) o večlovenčenju Sina božjega, d) o neumrljivosti duše, e) o večnosti, nje plačilu in kazni; sploh po Darwinovi hipotezi ni ne Boga, ne — človeka! Sama žival lazi po zemlji, kolje se med seboj in naposled pogine v zemlji.

(Dalje v prilogi.)

In s takimi nauki naj se bavi katoliška, za idejale navdušena naša mladina?!

Uverjeni smo, da v tej zadevi ni bilo na nobeni strani direktnega namena, nasprotovati načelom krščanstva, marveč da se je ta breztaktnost dogodila po eni strani zaradi občudovanja vredne nebriznosti, po drugi strani pa vsled mladeniške lahkomišelnosti. — Toda tudi taka breztaktnost ni umestna ter je graje vredna.

Nadejamo se, da naj vsaj iz slovenskih srednjih šol ne bo več treba poročati o takih neumestnih dogodkih.

Iz Škofje Loke, 16. februvarija. (Naša društva.) S-daj imamo v našem mestecu dvoje bralnih društev: Čitalnico in bralno društvo. Poleg teh dveh bralnih društev pa še godbeni klub.

Čitalnico so ustanovili — če se ne motim preteklo bode letos v jeseni 30 let — in veliko let s pomočjo vrlih narodnjakov pri življenju ohranili duhovniki, a sedaj gospodje neradi vidijo duhovnika v svoji sredi. Toda izkušeni možje pravijo, da tudi odslej v čitalnici ne bode nič boljše. Iz početka je vse navdušeno za svoja ideale, toda s časom se krči število udov, doneskov ni lahko dobiti, saj tako se pri taci rečeh navadno godi.

Kadar je pa veselica v čitalnici, takrat je pa obiskovalcev dovolj. Slovenci, nemškutarji, Nemci, Italijani, vsi se zberó v slovenski čitalnici. Največ jih vleče tja ples. — Tudi zadnje nedeljo je čitalnica priredila v svojih prostorih predpustno veselico. Novoizvoljeni gospod predsednik nas je lepo nagovoril, zlasti poudarjal slogu in končal svoj govor z besedami: Vse za vero, dom, cesarja!

Godbeni klub, obstoječ iz treh gg. učiteljev in nekaterih drugih gospodov, je pri veselici prav dobro izvršil svoj nalog. Povsem se mu mora izreči hvala, da se je v tako kratkem času tako izvrstno izvežbal. A zdi se mi, da so se gg. igralci godbenega kluba malo preveč ponižali, ker so potem godli tudi pri plesu, kakor kaki najeti godci. Stan gg. igralcev skoro zahteva, da igrajo le za bolj vzvišene namene!

Kaj naj bi pa rekel o igri: „Dva gospoda pa eden sluga“? Da govorim resnico: nikomur izmed občinstva ni ugajala.

Ali je pa umestno in stanu na čast, da gospodje učitelji javno na odru godejo in v burkah nastopajo, to je vprašanje, na katero naj si sami odgovoré. Trezno mislečim ljudem zdi se to čudno, prečudno!

„Slovensko bralno društvo“, namenjeno bolj priprostim ljudem, je začelo svoje delovanje v tem mesecu. Možje, ki so na čelu temu društvu, so porok, da bode društvo uspešno delovalo. Želimo novemu društvu najlepši razvoj!

Iz Konjic, 17. februvarija. (Pogreb velečast. gosp. nadžupnika in dekana.) Bilo je dné 1. t. m., da smo veseli sedeli za mizo v Vojniku. Velečast. g. konjiški nadžupnik Frančišek Mikuš je obiskal svojega prijatelja iz mladih let, g. F. Terenčaka. Vsi najboljšega zdravja, kar je pri starih ljudéh mogoče, veseleč se ločili smo se po treh popoldne. In glej, štirinajst dnij pozneje naznanila nam je hitronožna žica žalostni glas, — velečast. gosp. nadžupnik Fr. Mikuš mrtev!

In danes, 17. t. m., izročili smo njegovo truplo materi zemlji, njegovi duh, dušo pa nebeškemu očetu.

Vkljub neugodnemu vremenu imenujemo njegov pogreb velikanski. Bilo je 32 duhovnikov, uradništvo domače konjiško, knez Windischgrätz s soprogo, kakor tudi c. kr. okrajni glavar celjski, dr. Wagner, učiteljstvo s šolsko mladino, gasilno društvo, katero je venca nosilo, in brezštevilo ljudstva.

Trg, kamor si se ozrl, kazal je žalostno, otožno lice. Tržne svetilnice, pokrite s črno tančico, so gorele in po oknih večine hiš bile so vzgane luči. Vse štacune bile so zaprte in z nekaterih hiš so viseli črni žalostni prapori.

Vse to živa priča, kako je bil priljubljen rajnik.

Pridigoval mu je velečast. gosp. opat celjski, rojak in sorodnik njegov, Frančišek Ogradi. Nekdajšnji kapelan konjiški pravi v svojem govoru velečast. g. govornik, rad bi kaj veselega povedal Konjičanom, ali žalost mu napolnjuje dušo in srce ter vse opominja s sv. Pavlom (13, 7): „Spominjajte se vodnikov svojih, kateri so vam oznanjali besedo

božjo; gledajte njih konec življenja in posnemajte njih vero.“

Pové, da so v štirinajstih dnéh umrli trije dušni pastirji, kateri so pastirovali svoj čas v Konjicah: velečast. g. L. Potočnik, dekan braslovski; gosp. S. Černoša, mestni župnik slovenjegraški, in dekan in nadžupnik velečast. g. Mikuš.

Ta je bil rojen v Gornjem Gradu od poštenih, vzglednih roditeljev, — iz katere hiše je še zdaj eden duhovnik, čast. gosp. Val. Mikuš, stričnik rajnikov, — dné 7. septembra leta 1821. V mašnika je bil posvečen 1. avgusta 1845. Kapelan je bil v Celju in pri Novi Cerkvi, župnik pa na Dobrni, v Brežicah in zdaj nadžupnik v Konjicah.

Bolehal je vedno, vendar nikdar ni tožil čez svojo bolezen.

Ljubil je vse in ljubezen je vsem oznanjal. In kdor ga je poznal, prepričal se je o njegovem ljubeznjivem vedenju. To je tudi bil povod njegovemu velikanskemu pogrebu, kakoršnega ne vidiš kmalu na deželi.

Z bližine in daljine so prihiteli duhovniki, da skažejo čast rajniku — zadnjikrat. Iz Maribora bila sta č. gg. profesorja M. Matek, dr. rom. in podvodja bogoslovski, tudi „Goregranc“, in dr. Fejuš, velečast. g. dekan rojčki, Tompak, slovenjebistrški g. Hajšek itd.

Pri obedu došli so brzojavci, izražajoči sožalje osiročeni župniji in dekanijskemu duhovenstvu. Tudi prečast. g. prelat Kosar, součeneec pokojnikov, izraža sožalje in svojo žalost, da ne more biti pri pogrebu svojega dragega prijatelja in součeneca, ker sam boleha. V svesti si, da smo pokopali blagega moža, ostavili smo pokopališče, želeč mu večni mir in pokoj.

Iz Prage, dné 17. februvarija. (Dve pomembli izjavi. — Poslednji zvoki jubilejske izložbe. — Brunčikov meč.)

Minolo nedeljo sta se vršili v našem mestu dve izjavi, koji sta neobičajne vsebine in politiskega pomena. Staročeški zbrani poslanci so jednoglasno sklenili, da ne bodo odložili svojih mandatov in da gledé takozvane dunajske sprave vlada popolna vzajemnost narodne ali staročeške stranke s češkimi konservativnimi veleposestniki, to je: večina češkega deželnega zbora tako dolgo prestane v pogajanju z dunajskih punkcijah, dokler ne bodo izpolnjeni vsi pogoji, kateri so obseženi v staročeški izjavi: „Da nastane na vse strani mir, premišljenost in vzajemna pravičnost, — in da se izvrši zagotovljenje jednako pravnosti češkemu narodu.“ Te nove smeri pa niso nastopili staročeški poslanci osamljeni in brez trdnega načrta.

V občenem zboru katoliško-politiškega društva za češko kraljestvo se je imenom češkega konservativnega plemstva izjavil grof K. E. Nostic, da se stranka njegova strinja z najvažnejšimi točkami staročeške izjave, rekoč: „Da se resni in rodoljubni politiki o tem posvetujejo in marljivo uvažujejo, je li sedanje trenotje ugodno za nadaljevanje pravne akcije ali pa da se vsa akcija za sedaj ustavi, ker se zaželeni mir more doseči povsem na podlagi ravnopravnosti.“ . . .

Stranke in katoliški življi, konservativni in narodni na Češkem zjedini so se popolnem v tem, kako bodo v prihodnje skupno postopali v politiskih zadevah, zlasti pa gledé sprave. Nakane, koje so Nemci nastavljali v spravi in pa tolmačenje posamičnih punkcij prisilile so konservativno in pa staročeško stranko k skupni obrambi. Kar se ne vjema z državnim pravom in nedeljivostjo češkega kraljestva, kar se protivi popolni ravnopravnosti obeh jezikov in narodov na Češkem, zoper to se bode upirala narodna in konservativna večina deželnozborna ko jeden mož.

S tem se je pričel popoln obrat na Češkem. Seveda se ne bodeta konservativno-narodni stranki spajali pri tem z mladočeškimi radikali. Od teh je zdaj odvisno, da se pokažejo kot pravi češki rodoljubi, da bodo delovali na skupnem polju v prosep naroda in domovine in opustili bratomorni razdor. Nemško-liberalni listi kar sršé gneva, toda češki ljud gre na ta ugodni obrat z najboljšimi nadějami, pamteč nemško prislovico: „Aufgeschoben ist wie — aufgehoben!“

„Stopa li staročeška stranka zopet na politisko torišče, želimo,“ pravi olomuški „Našinec“, vstopi naj nanj kot oživljena stranka; osobito želimo, naj popusti hibe, katere so zakrivile nje pad, hibe,

katere i mladočeško stranko tirajo k propadu, in teh ona danes ne more zakrivati: Vstopi naj na torišče kot prava narodna stranka, odkritosrčna naj bode sebi in narodu, bodi naj, kakor je bila vselej, istinita braniteljica narodnih koristij in pravice — in postala bode zopet to, kar je bila prej, vladajoča stranka v narodu!

Drugo in poslednje žrebanje izložbene loterije se je dovršilo dokaj živahno. Srečni imejitelj srečke izložbene loterije, koji je dobil glavni dobitek 100.000 gld., je knjigovodja Fr. Sachs pri tvrdki J. Kraus na Dunaju. Sachs pohaja iz pruske Šlezije. Drugi glavni dobitek (pohištvena oprava za gospodske sobe v slogu Ljudevita XIV. in za jedilnico v vrednosti 5000 gld. ali 4500 gld. v denarjih) pripal je 70letni baronesi Baschlijevi, ubogi hčeri guberjalnega tajnika, koja ima na mesec — 7 gld. miloščine. Ta reva je dobitek v istini potrebovala; kupila je srečko dan pred žrebanjem. Izmed 800.000 izdanih sreček bilo je do večeraj nazaj poslanih loterijski upravi 120.000, in smelo se trdi, da se je vkupe razprodalo 650 000 sreček, med temi i mnogo po Slovenskem.

Odlikovanj (diplom, zlatih, srebrnih, bronastih svetinj itd.) bilo je podeljenih vkupe 3892. V zaključni seji generalnega razsodišča so priredili odborniki g. grofu Harrachu (predsedniku) ginljivo ovacijo v priznanje hvalečnosti za njega trud, ter so mu vročili dragoceni album s slikami generalnih razsodnikov. Grof Harrach je pa podaril podpredsedniku Kubinkemu stekleno kupo znatne umetelne vrednosti. Bili so to poslednji odmevi nepozabne in prekrasne naše izložbe.

Pri nas je vsakemu otroku znana povest, da je na Češkem živel nekoč junaški vitez imenom Brunčvik, ki se je zlasti proslavil s svojim mečem; slednji imel je to čarobno moč, da je na besede: „Vsem glavo doli!“ na jeden mah odsekal vsem sovražnikom glave. Dalje povest slove, da je ta meč zazidan in shranjen v temelju jednega izmed stebrov svetovnoznanega Karolovega mostu, kojega zdaj inženér Gregersen gradi z nova. Povest ta je prešla iz prastarih dob med češkim narodom od jednega pokolenja do drugega; pripoveduje pa dalje: Keđar se bode najhuje godilo češkemu narodu, teđaj bode Brunčikov meč iz temelja Karolovega mostu dvignen, in vodja, koji ga bode sukal, potolkel bode ž njim do poslednjega vse sovražnike domovine.

Marsikomu se še sanjalo ni, da bi vendar mogla priti doba, ko bodo našli ta Brunčikov meč. Lahko si torej mislite neobičajno gibanje po Pragi, ko večeraj bliskovito počí glas po mestu, da so pod petim stebrom napominani starodavni meč. Vse je vrelo k mostu, ali prišli so prepozno, ker so meč že odnesli v mestno svetovalnico. Ne vé se, je li to v istini Brunčikov meč, ki je delal take čude, a v vsakem oziru je ta najdba dragocena. Delavci so namreč v caissonu pri petem steburu Karolovega mostu ob 3. uri zjutraj (dela se noč in dan) zadeli na ta meč pet metrov pod rečno gladino Veltave. Meč je takozvani „križarski“ meč. Ležal je v temelju stebra mnogo sto let, in možno, da je bil prej ondi, nego je bil most zgrajen. Meč je brez napisa, a izvestno je, da je bil najden dragocen spominček!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. februvarija.

(Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani) je v večerajšnji seji izvolila dosedanje predstojnike, in sicer gg.: Ivana Perdana, trgoveca, za predsednika; Antona Kleina, solastnika tiskarne, za podpredsednika; Filipa Zupančiča, stavbenega mojstra, za provizoričnega predsednika. Sklenila je priporočati prošnjo g. Etlvarda Pour-ja, da bi se ponovilo že leta 1888 mu dano dopustilo, ustanoviti v Ljubljani pisarno za posredovanje prometa z večjimi posestvi. Za namestnika v državni železniški svet nasvetovala je g. Josipa Kušarja, izrekla se zoper ustanovitev novih semnje v Veliki Vasi, sklenila prositi za premembo ministerske naređbe o vpisovanju obrtnih znamk gledé na razne barve. Dalje se je zbornica izrekla, da bi bilo koristno, uvesti obligatorično vpeljavo številc pri preji po metriškem zistemu, ali to še zdaj ni mogoče vpeljati, dokler se tudi druge države za to ne izrekó, ker bi prej ne bilo mogoče tekmovali s tovarnami drugih držav. O vprašanju, ali bi zadostovalo dolo-

čilo v novem kazenskem zakonu, da se kaznuje oni z zaporom ali v denarju, kateri prodaje blago, katero pa ne meri, oziroma ne tehta, ali nima tistega števila, kakor je na blagu povedano, se je izrekla, da bi po njenem mnenju to zadostovalo. Zbornica je mnenja, da popravljanje šivalnih strojev spada v vrsto rokodelskih obrtov in ono poljedelskih strojev v vrsto svobodnih obrtov. Pravila zadruge kovinskih obrtov v Ljubljani je sklenila priporočati v potrjenje.

(Vesteneck zaprt.) Bivši okrajni glavar litijski dr. Julij Fränzl vitez Vesteneck je v Solnogradu zaprt. Iz Litije odšel je mož za glavarja na nemški Štajer v Deutsch-Landsberg, kjer je moral zaradi svojega velikonemškega mišljenja in javnega delovanja na tej podlagi v pokoj. V denarnih zadregah živeč, poiskal si je postranski zaslužek. Dobil ga je v Solnogradu pri novoustanovljeni blagajnici za nezgode kot tajnik, kjer je kmalu dobil ravnateljstvo v roke. Kot ravnatelj izročevalo so mu razne velike tovarne zavarovalne prispevke za svoje delavce, katerih pa ravnatelj ni izročil blagajnici, temveč jih je za-se porabil. Tovarna za celulozo v Halleinu izročila mu je pred nekim časom 1350 gld. v ta namen, katere je Vesteneck zopet za-se porabil. Blagajniku se je čudno zdelo, da omejena tovarna doneska še ni plačala in poizvedbe o tem so spravile na dan, da je bila svota Vestenecku samemu že zdavnej vročena. Odstavili so ga takoj in objavili deželnemu sodišču, katero ga je 16. t. m. zvečer prijelo in zaprlo. Litijcem bo Vesteneck pač še posebno dobro v spominu. On je z. t. bivšega deželnega predsednika kranjskega pozneje ministra Conrada pl. Eybesfelda.

(C. kr. višjo realko v Ljubljani) je obiskavalo prvega poluleta v 11 razredih (1., 2., 3. in 4. razred imajo paralelke) 348 učencev, izmed katerih je dobilo 29 spričevalo prvega reda z odliko, 243 prvega reda, 58 drugega in 15 tretjega reda; trije zaradi bolezni niso bili izprašani.

(Prezentacija.) Čast. gosp. Frančišek Gornik, kapelan v Komendi, je predlagan za faro Nevlje.

(Kozarec žganja 96 gld.) Pravijo, da je bilo na Dolenjskem v trgu R. Nekega čmerikavega dne meseca januarja t. l. stopi v loterijsko sobo on-gavi Janez, hoteč jedenkrat poskusiti srečo v loteriji ter zastaviti na tri številke ves okrogli drobiž; imel je v žepu ravno dvajset kebrov. Pa skušnjavec grdi nikdar ne miruje. Tako je tudi našemu Janezu v zadnjem trenutku v sicer pametni glavi vzbudil neumno misel, da bi zvrnil za dva kebra dišečega žganjčka, ki tako prijetno praska po grlu. Janez dobrega srca, kakor vedno, poslušal notranji zapeljivi glas in res naroči pri sosedni mizi kozarček „grenkega“ za dva kebra ter ga zvrne na dobro srečo pri stavi. Nato potegne iz vrečice tri številke ter stavi nanje še ostalih 18 rujavih kebrov. In glejte spaka! Ko pride Janez prihodnjo nedeljo vprašat, ali je kaj zadel, povedo mu, da so prišle „vèn“ vse tri njegove. Terna! — ta beseda zadene Janeza, kakor strela z jasnega, in še danes se kesa, da je dal za žganje dva kebra in tako pri terni manj potegnil — 96 gld. Janez je nekda obljubil, da nikdar več ne pokusi paljenke.

(Poročena) sta bila pretečeno sredo (17. t. m.) pri sv. Jakobu v Ljubljani gosp. Franc Horvat, trgovec v Plešivici na Hrvaškem in gđ. Alojzija Milavec, hči tukajšnjega hišnega posestnika in gostilničarja Jakoba Milaveca.

(Umrli) je nocjo v mestni ubožnici na Karlovski cesti ena najstarejših oseb ljubljanskega mesta, Uršula Možina, stara 91 let.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je poslal gosp. A. Lavrenčič v Šentpetru na Notranjskem 1 gld. 38 kr., nabranih kot dobitke pri igri. Rojaki, posnemajte ga!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Slovensko gledališče.) Jutri se bode predstavljala igra s petjem „Materin blagoslov“ ali „Nova Chonchon“

(Iz pred porotnega sodišča v Novem Mestu.) Piše se nam: Dne 17. t. m. je sedel na zatožni klopi moralno popolno propali, že 72 let stari Peter Bosin iz Predaka na Tirolskem, ki je zadnji čas bival v Radečah kot zidar. Zatožen je bil posilne oskrumbe in pohujšanja. Obravnava je bila tajna. Porotniki so soglasno potrdili vseh deset vprašanj in sodišče je starca obsodilo na 5 let težke ječe, poostrene vsak drugi mesec s postom. — Dne 18. t. m. sta bila pred sodiščem po 17 let stara Ernest Stalcer in Ludovik Pečauer iz Nove Gore pri Črmošnjicah zaradi ponarejanja denarja. Stalcer je

kovaški pomočnik in je iz svinca napravil stroj za ponarejanje desetice. Zatoženec je priznal, da je naredil devet desetice, katere je hotel s pomočjo Pečauerjevo spečati med ljudi. Izvela sta samo štiri desetice. Pečauer je bil zatožen tudi tatvine. Porotniki so vsa tri vprašanja potrdili in sodišče je Stalcerja obsodilo na 13 mesecev in Pečauerja na šest mesecev ječe. — Dne 19. t. m. je sedel na zatožni klopi 51 let stari Anton Dejak, rešetar iz Dol. Lazov pri Rbnici zaradi požiga. Prič je bilo 13. Sodišče je zatoženca obsodilo na 7 let težke ječe. Danes je zadnja obravnava proti Tereziji Piletič zaradi ponarejanja denarja. Obravnava proti Pavlini Fritz iz Kočevja zaradi tatvine se je odložila do prihodnjega zasedanja.

(Celovski mestni zastop pa slovenščina.) Poroča se nam: C. kr. deželna vlada koroška je ukazala z odlokom z dne 9. februarja t. l., št. 153, da mora mestni magistrat celovski brez ugovora sprejemati slovenske vloge „Katol. polit. in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“. Mestni očetje pa so v zadnji seji sklenili, da se bodo zoper ta odlok pritožili kar na dveh straneh: pri ministertvu notranjih zadev in pa pri najvišjem državnem sodišču. Mislijo si namreč: „Zwei Stricke halten besser.“ No, vederemo! — V kratkem vam poročam obširneje o tej zadevi.

(Mati Germanija) je zopet povila jako lepe in zdravo dete. Ime mu je „Germanenbund“ — v Celji pa je njegova zibelka. Toda hudobni obrekovalci trdijo, da je stari materi Germaniji to dete podvrženo. „Deutsche Wacht“ namreč je povedala v zadnji številki, da so v odbor tega novega germanskega društva izvoljeni: Načelnikov namestnik cand. iur. Otou Ambrožič, tajnik dr. Kovačič, blagajnik cand. iur. Edvin Ambrožič, odbornik slikar De Toma — torej Germani najčistejše krvi! Neka prislovica pa pravi, da redko kateri janičar postane beg.

(Dar.) Gosp. Albin Achtschin je povodom svoje srebrne poroke daroval 20 gld. za mestne reže ljubljanske ter razdelitev tega zneska prepustil magistratu.

(Slovenske dame Šaleške doline) prirede jutri dne 21. t. m. v čitalnici v Šostanju veselico. Začetek točno ob 7. uri. Vstopnina za osebo 50 kr., obitelj 1 gld., kmetiške ude 20 kr. Vstop je dovoljen le vabljenim in po udih vpeljanimi gostom. Vspored: 1. Pozdrav. 2. J. Kocijančič: „Danes tukaj, jutri tam“, moški zbor. 3. Dr. G. Ipavc: „Pozdrav“, mešan zbor. 4. Koželjski: „Po jezeru“, dvoigra na citrah. 5. Dr. B. Ipavc: „Slovenska pesem“, moški zbor. 6. A. Nedved: „Nazaj v planinski raj“, mešan zbor. 7. Koželjski: „Venec narodnih pesnij“, dvoigra na citrah. 8. Dr. B. Ipavc: „Na ples“, moški zbor. Mej petjem koncertne točke na klavirju. Pri veselici bode prvokrat nastopil domači mešan zbor, broječ nad 24 pevskih sil. Ker se zbor jako marljivo vežba, nadejati se je lepega vspeha in vsestranske udeležbe. — Tem vrsticam dostavimo iz vzrokov, katerih tu ne naštejemo, kratko opomnjo na naslov g. tajnika šostanske čitalnice, naj je nasproti nam isto tako postrežljiv s poročili, kakor je nasproti drugim listom. To je dolžnost njegova kot tajnika, sam se naj si misli, kar mu drago. To zahtevajo mnogi člani čitalnice.

(Šodraški pevci) vabijo na veselico, katero priredé s sodelovanjem tamburaškega zboru iz Prezida dne 21. februarja 1892 v gorenjih prostorih gospoda Fajdige v Sodražici. Vspored: 1. Nedved: „Beseda sladka domovina“, zbor. 2. „Brati ne zna“, veseloigra v enem dejanju. 3. Nedved: „Zvezna“, moški zbor. 4. „Venec hrvatskih narodnih pesnij“, svirajo tamburaši. 5. Tombola. 6. Zajc: „U boj“, moški zbor. 7. Härtl: „Večerna“, četverspev. 8. Volarič: „Za dom“, moški zbor. 9. Vogl: „Glas domovinski“, moški zbor. 10. Dr. Ipavec: „Lastovski v slovo“, četverspev. 11. Prosta zabava. — Pri zabavi udarja tamburaški zbor. — Začetek točno ob 7. uri zvečer. — Vstopnina 20 kr. za osebo.

(Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah) vabi na veselico, katera bode v nedeljo dne 21. februarja 1892 v dverani g. Martelanca. Začetek veselice je ob 6. uri zvečer. Radodarnosti se ne stavijo meje. Vspored: 1. Ivan pl. Zajc: „Rojakom“, zbor. 2. Skalovič: „Tonici“, poluzbor. 3. H. Volarič: „Domovini“, zbor s spremljevanjem orkestra. 4. „Bog vas sprimi!“, veseloigra v jednom dejanju. 5. „Čevljar in krojač“, šaljivi dvospev. 6. Šaljiva tombola. 7. Prosta zabava.

Raznoterosti.

— Časniki iz bukovega lesa. Časnik „Philadelphia Record“ pripoveduje, da se izdeluje v filadelfijski tovarni papir iz bukovega lesa. In sicer ni treba več, kakor 23 ur, da se les bukovega debla premeni v — časnik. Za žaganje debla računa se tri ure, les se premeni in zmelje v papirnato kašo v 12 urah, iz te kaše napravi se papir v petih urah. Papir se spravi v tiskarno v eni uri 20 minut, zmoči in vravna se v 30 minutah, odtisne se v 10 minutah. Torej se napravi iz bukovega debla ameriški časnik v — 23 urah. — To je, kakor po telegrafu!

— Zaradi brk sam sebe ustrelil je v Velikem Varadinu na Ogerskem kočijaž Aleksander Pastor. Bil je namreč do zadnjega časa kočijaž pri velikovaradinskem škofu in nosil je vedno obleko v krasni ogerski noši. Pred vsem se je pa ponašal s svojimi gostimi, dolgimi brkami, ki jih je nosil pod nosom. Ko je pa minuli mesec to službo zapustil ter vstopil pri nekem baronu kot kočijaž, naročil mu je novi gospodar, da morajo pri njem nositi vsi posli — gladko obrit obraz. Kočijaž je to storil, a stžilo se mu je tako po brkah, da mu ni bilo več živeti in zato se je nedavno ustrelil z revolverjem. — Kdo vé, če je na drugem svetu dobil svoje brke. Nemara da se mu bodo tudi tam zasmodile.

Zavarovalna družba „The Gresham“ v Londonu. Letno poročilo o 43. poslovnem letu, ki se je končalo dne 30. junija 1891, je bilo prečitano dne 26. januarja 1892 v redni seji delničarjev. Iz tega poročila posnamemo naslednje: Družbi je došlo 7589 zavarovalnih ponudb za 61,372.000 frankov, od teh jih je bilo sprejetih 6628 za 52 mil. 717.400 frankov. Dohodki premij so znesli 15 mil. 999.973 frankov, mej tem je za 1,831.148.75 frankov premij prvega zavarovalnega leta. Blanca obrestij izkaže 4.725.285.94 frankov, torej skupni letni dohodek družbe 20,725.258.96 frankov. Tekom leta je družba izplačala zavarovancem za življenje 8 mil. 849.176.87 frankov. Zahteve iz mešanih zavarovalnih pogodb in za opravo so znesle 1,212.739.48 frankov. Za povratni nskup polie se je izdalo 1 mil. 339.855.31 frankov. Zavarovalni in rentni sklad sta se zvišala za 6,036.893.95 frankov. Vsa aktiva so znesla koncem leta 117.550.796.67 frankov. Kapital je naložen: 1.480.098.65 frankov v varnostih angleške vlade, 539.819.75 frankov v varnostih indijske in kolonijalne vlade, 17,487.539.80 frankov v tujih državnih varnostih, 1,248.611.56 frankov v železničnih akcijah in prioritetah, 56.261.715.62 frankov v železničnih in drugih dolžnih listih, 16.680.363.54 frankov v posestvih, med temi sta hiši na Dunaju in v Pešti, 5.333.984.48 v hipotekah in 18,518.663.27 frankov v raznih varnostih.

Telegrami.

Dunaj, 20. februarja. Današnji listi pozdravljajo načela davčne reforme, posebno ker se davki ne bodo zvišali, temveč znižali pri najnižjih davkoplačevalcih in tako odpravili mnogi nedostatki. To pa se bode tem gotoveje zgodilo, ker je finančni minister sam obljubil, da bode pomagal pri potrebnih premembah.

Dunaj, 20. februarja. Mariji Valeriji se je zboljšalo, temperatura zjufraj 37°.

Pariz, 20. februarja. Papež je izdal na francosko duhovščino okrožnico, v kateri izjavlja, da je dolžnost priznati vsako vlado. Treba je razločevati med ustavnimi zlorabami in postavodajno oblastjo. Postavodaja se more pobijati le z ustavnimi sredstvi. Odobrava pa konkordatno politiko.

Pariz, 19. februarja. Predsednik Carnot je vsprejel demisijo vsega kabineta.

Genova, 19. februarja. Tovarna „Roccallo“ v San Pieru je pogorela; 300 delavcev je brez zaslužka.

Lizabona, 19. februarja. Delavci v arzenalu so ustavili delo zaradi prenizke plače. S policijo je bil krvav pretep. Več oseb je ranjenih, mnogi so jih zaprli.

Tržne cene v Ljubljani

dne 20. februarja.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšeniča hktl.	8	75	Speh povojen, kgr.	—	62
Rež,	6	80	Surovo maslo,	—	68
Jecmen,	4	39	Jajce, jedno	—	2
Oves,	3	9	Mleko, liter	—	8
Ajda,	6	46	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso,	5	15	Telečeje	—	58
Koruza,	5	10	Svinjsko	—	48
Krompir,	2	50	Koštrunovo	—	42
Leča,	12	—	Pišanec	—	60
Grah,	11	—	Golob	—	22
Fižol,	9	—	Seno, 100 kgr.	—	1 87
Maslo,	—	85	Slama,	—	2 14
Mast,	—	64	Drva trda, 4 mtr.	—	7
Speh svež,	—	50	„ mehka, „	—	5

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v
opazovanja	arakomern v mm	toplomera po Celziju			mm
7. u. jut.	729.5	-6.0	brezv.	megla	20.00
8. u. pop.	729.8	-1.4	sl. zap.	sneg	
9. u. zveč.	731.0	-1.6	brezv.	"	dež
Srednja temperatura -3.0°, za 2-7° pod normalom.					

A. Kališ, 109 2-1

pisarna za posredovanje pri zasebnih opravilih na Prešernovem trgu št. 3.

prodaja:

Veliko posestvo na Gorenjskem; hišo s strojarnico z vsem potrebnim orodjem prekrbljeno, s stopami in vrto v Zapažah pri Radovljici; hišo s travnikom (za lesno kupčijo posebno pripravno) v Kranju; več hiš v mestu, tudi z vrto; gostilne v Ljubljani in 1 gostilno na Reki; hišno opravilo za spalno sobo posebno umetno izdelano v staronemškem slogu in drugo hišno opravilo.

Stanovanja velika in majhna se oddajo.

Organist

iz cecilijanske šole z dobrimi spričevali išče službe, katero bi rad takoj nastopil, ali pa vsaj o sv. Juriju.

Več se izve pri upravnistvu. 108 5-1

Razprodado se

muzikalije in knjige

pok. **Vojteha Valente** na Cozjovi cesti št. 10 od 11. do 1. ure dopoldne in od 3 do 5. ure popoldne. 107 3-1

Leto ustanovljenja 1820.

Srebrna svetinja Pariz 1878. Častna in priznalna diploma Dunaj 1873.

Insam & Prinoth
St. Ulrich,
Gröden, Tirolsko,

priporočata se za

cerkvena dela

od lesa, kakor:

oltarje, lece, krstne medenice, spovednice, križeva pota, podobe svetnikov, Kristuse, podobe za jas- (1392) lice i. t. d. (4-4) po najnižjih cenah.

☛ Cenikizastonj in franko.

Ivan Kregar,

pasarski
in
izdelovatelj
cerkvenega
orodja

LJUBLJANA,
Poljanska
cesta 3,
(zraven gostilne
>pri zvezdi<).

opozarja in toplo priporoča prečastiti duhovščini in slav. cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno

pasarsko delalnico,

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih cerkveno orodje, kot: monštrance, ciborije, kelihe, tabernakeljne, svečnike, léstence itd. iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih ali lastnem načrtu. — Staro orodje popravlja in prenavlja, posrebuje in pozlatuje v ognji tudi strelvodne osti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno in poštnine prosto. 1592 (52-9)

Nič več kašlja!

Staro in preizkušeno domače zdravilo so pristni

Oskarja Tietze-ja čebulni bonboni,

ki nena- doma hitro pomagajo proti kašlju, hripavosti, zasliženju itd. Le posebna sestava mojih bonbonov je že porok za uspeh. Paziti je treba natančno na ime **Oskar Tietze** in na „čebulno znamko“, ker so tudi posnetki, ki pa so brez vrednosti in celo škodljivi.

☛ V zveznjih à 20 in 40 kr. ☛

Glavna zaloga: Lekarar F. Križan, Kromeriz. — Zaloga v Ljubljani: Lekarar Ub. pl. Trnkóczy, lekarar L. Grečel, dalje na Kranjskem v mnogih lekarnah, prodajalnicah itd. (1399) 20-14

Svarilo.

Brezvestni agent **L. A.**, bajé v službi neke tuje zavarovalnice, poskusil je v nekem kraju v našem imenu sklepati zavarovalne pogodbe. Resno svarimo pred njim, ker je poskusil to nesramno početje čisto na svojo roko in morda celó iz zlobnih nagibov proti nam. Omenjeni človek ni bil nikdar in ni v nobeni zvezi z „UNIO CATHOLICA“.

Pri potovalnih zavarovalnih agentih naj se blagovoli vselej zahtevati, da se izkažejo, imajo li kako pooblastilo od podpisane zastopa.

LJUBLJANA, dné 17. febr. 1892.

„Unio catholica“.
Glavni zastop.

106 3-3

Sargove glycerinske specialitete.

Od kar jih je izumil in uvel **F. A. Sarg**, rabijo jih Nje velečastva cesarica in drugi člani Najvišje cesarske hiše in mnoge tuje knežje rodbine. Priporočajo je prof. baron Liebig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, dvorni svetnik pl. Scherzer itd. itd., dvorna zdravnik za zobe Thomas na Dunaju, Meister v Gothi itd.

Glycerinovo milo v papirji, kopicah, blanficah in škatljicah. — Medno glycerinsko milo v lepenki. — Teke glycerinsko milo v flakonih. — Toiletno karbolno glycerinsko milo. — Eucalyptus glycerinsko milo. — Glycoblazol (sredstvo za pospeševanje rasti las). — Chininsko-glycerinska pomada. — Glycerinska crème. — Toiletni glycerin itd. itd. (1420) 5

KALODONT, zdravstvenooblastveno pre- skušena zobna crème.

F. A. Sarg-a sin & comp., c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju.

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah.

Kalan:

POVESTI,

slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

II. zvezek

izšel je ravnočkar ter se dobiva v „Katol. Bukvarni“ in Tiskarni komad po 20 kr., po pošti 23 kr.

Prvega zvezka je še nekaj izvodov v zalogi.

☛ Primerno darilce.

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Zobni zdravnik iz Berolina
univ. med.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani.

ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne; ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. 38 24-7

Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

Cognac

naravnost s Francoskega pripeljan, najboljša, stare vrste, v steklenicah à 3 gl. in v malih steklenicah à 1 gl. 75 kr.

Piccolijeva lekarna

„Pri angelju“

v Ljubljani, Dunajska cesta.

Vnanja naročila se proti povzetju svote točno izvršujejo. (1312) 7

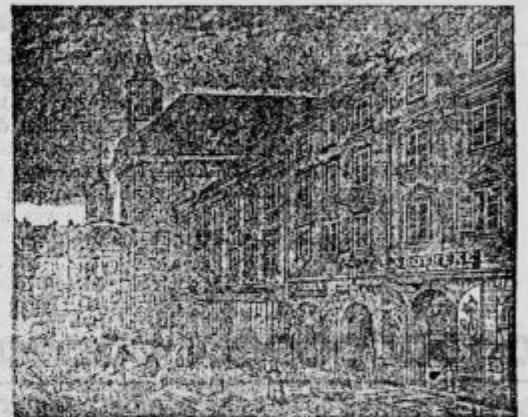
Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse zobne operacije in zobna plombovanja

A. PAICHEL,

(12) 11 zobozdravnik (7)

pri Hradeckega mostu I. nadstr.

Za bolne in zdrave

je najboljša hranilno sredstvo, silno potrebno za zdravje, priznana od zdravnikov kot „izvrstno“ in od mnogih bolnikov s spričali najtopleje priporočena

Trnkóczy-jeva

hmeljna sladna kava

z dobrim okusom iz lepo dišavo.

Zavitek s 1/4 kg. velja 30 kr. — Jako ceno pridejo zavitki 4 kg.

Dobiva se po poštni adresi pi **Ubaldu pl. Trnkóczy-ju**, lekarjarju v Ljubljani; na Dunaju imajo zalogo lekarjarji: **Viktor pl. Trnkóczy**, V. okraj, Hundstürmerstrasse 113; **dr. Oton pl. Trnkóczy**, III. okraj, Radetzkyplatz 17, **Julij pl. Trnkóczy**, VIII. okraj, Josefstadtstrasse 30; v Gradcu (Stajarsko) **Vendelin pl. Trnkóczy**, lekarjar; nadalje v vseh lekarnah, prodajalnicah dišav, kupcih itd.

(1391) Prekup ci imajo obilen rabat. (12)

3000 komadov v obratu.

Najboljši vspeh zajamčen.

Ph. Mayfarth & Co.

Stroj za rezanje repe z nožnim stožcem, robkalnica za koruzo, mlini za phanje in mečkanje. Specijalni mlini za izdelovanje moke prostega koruznega phanja za konjsko krmo. Stroji za mečkanje krompirja. Stroji za rezanje krme, ki se gonijo z roko, geplom in parom. Drobilnik oljenih tropin (preše). Parnica za krmo itd. Mlatilnice, ki se gonijo z roko in drugo silo. Čistilnica za žito.

PH. MAYFARTH & Comp. tovarna za stroje Dunaj 21, Taborstrasse 76.

☛ Ceniki zastonj in franko. — Zanesljivi zastopniki se žale. ☛ 45 10-4

Beljaška tovarna za stroje

Egger, Moritsch in drugovi v Beljaku

preskrbuje najsolidneje izdelane (1497) 5-3

žagne in mlinске oprave,

vse stroje za lesnotvarinske in papirne tovarne itd., stroje in orodje za obdelovanje kovin.

Transmisije, vilito blago in vsakovrstni strojni deli.

Vodovodi, trombe naprave, kopališčne oprave.

Na vsa vprašanja se radovoljno in točno odgovarja.

Oblastveno dovoljenje

zavod za prilepljenje razglasov

in pisarna

za posredovanje pri zasebnih opravilih.

Podpisane naznanja, da mu je vis. c. kr. deželna vlada za Kranjsko v Ljubljani z odlokom z dne 4. januarja 1892, l. št. 15338 podelila

privoljenje za napravo in oskrbovanje zavoda za prilepljenje razglasov

in pisarne za posredovanje pri zasebnih opravilih

s pravicami, dajati razjasnila o nakupu in prodaji hišne oprave in glavnirjev, o vnašnem stanovanju, kupčij in prodajalnic, posredovati o nakupih in prodajah, pri najemih in zakupih kmetijskih posestev, mestnih hiš, graščin in selskih dvorcev (vill) in prosi velelastne oblasti, zavode, podjetja in častito občinstvo posluževati se v vseh, bodisi prilepljena uradnih ali zasebnih razglasov po ulicah mesta ali zasebno poslovnega posredovanja tikajočih zadevah mojega zavoda.

Z zagotovilom, da se hočem potruditi vsa mi dana naročila natančno in točno izvršiti, podpišem z odličnim spoštovanjem

Vekoslav Kališ

Prešernov trg št. 3.

(37 10-8)

Razprodaja

Pozor!

Gospo-

dinje

Pozor!

(29) 11

V prodajalnici
Andr. Druškoviča
v Ljubljani,
Mestni trg št. 9/10

dobiva se po najnižji ceni

najboljša modrobela posteljnina

kuhinjska posoda

Tu dobiva se tudi vsakovrstno hišno in kuhinjsko orodje po najnižji ceni.

S tem ponuja se p. n. gospodinjstvom, prečast. duhovščini, gostilničarjem, predstojništvom bolnišnic itd. najboljša prilika svojo hišno in kuhinjsko orodje po ceni spopolniti ali pa si novo omisliti.

Cele kuhinjske oprave za neveste od gld. 15.— do gld. 200.—

Vnanja naročila izvrše se takoj.

Razprodaja

Naznanilo in priporočilo.

Usojam si slavnemu p. n. občinstvu v mestih in na deželi, zlasti prečast. duhovščini javiti, da sem z dnem 1. januarja letos prevzel kupnim potom od gosp. **A. Geba** pod tvrdo

J. Geba v Slonovih ulicah

že mnogo let poslujoči

urarski obrt.

Ob tej priliki priporočam se v obila naročila najraznovrstnejših ur in drugih v urarski obrt vstevajočih se predmetov. Mnogoletno praktično delovanje v široki urarski je dovoljni porok za točno, solidno izvršitev in nizke ceno.

Vedno imam v zalogi v največji izbiri **zlate in srebrne žepne ure, stenske in ure budilnice, ure s stojalom** itd. Tudi najrazličnejše **zlate in srebrne verižice** so cenjenim kupovalcem po različnih nizkih cenah na razpolago.

Dosedanji svoj urarski obrt v Trboviah nadaljeval bodem kot filijalo.

Velespoštovanjem

France Čuden.

7 (10-9)

Velečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam podpisana svoje izborna zaloga mnogovrstnega blaga za vsakoršno

cerkveno obleko

dalje krasno in trpežno izdelane

mašne plašče, pluvijale dalmatike, in bandera, zastave, baldahine in banderčke pred sv. R. Telesom.

Razno blago za cerkveno perilo istotako že izgotovljeno, kakor: **albe, koretije, korporale** in raznovrstne rutice imam vedno v veliki izbiri v zalogi.

Naročila na vezenje izvršujem točno ter preskrbim zameno, popravo in prenovljenje starega cerkvenega orodja.

V zalogi imam tudi **pasarske cerkvene izdelke**, n. pr.:

monštrance, svetilnice, križe, svečnike, kelihe, léstence itd.

ter izvršim naročila pošteno, točno in primerno mogoče nizke ceni.

Velespoštovanjem

Ana Hofbauer v Ljubljani.

(10-10) 6

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, Giselastrasse 1,

v hiši društva.

Podružnica za Ogersko:

Pešta, Franz-Josefplatz

št. 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dne 30. junija 1891 frankov 117.550.797

Letni dohodki premij in obresti dne 30. junija 1891 " 20.725.259

Izplačitve za zavarovalne in rentne pogodbe, za zakupnine itd. v

dobi društvenega obstanka (1848) " 249.311.449

V zadnji dvanajstmesčni poslovalni dobi vložilo se je pri društvu za

novih ponudb, vsled česar iznaša v dobi društvenega obstanka

skupni znesek vloženih ponudb 1.728.184.555

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

98 (12-1)

pri

Gvidu Zeschko-tu,

Tržaška cesta, št. 3 b.

Dunajska borza.

Dne 20. februarija.

Papirna renta 5%, 16% davka	94 gld. 90 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	94 " 45 "
Zlata renta 4%, davka prosta	111 " " "
Papirna renta 5%, davka prosta	102 " 65 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1041 " " "
Kred. tne akcije, 160 gld.	307 " 50 "
London, 10 funtov strl.	118 " 30 "
Napoleonodor (20 fr.)	9 " 38 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 57 "
Nemških mark 100	57 " 95 "

Dne 19. februarija.

Ogerska zlata renta 4%	107 gld. 45 kr.
Ogerska papirna renta 5%	102 " 35 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	138 " " "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	148 " " "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	152 " 50 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 15 "
Zastavna pisma " " " 4 1/2%	100 " 55 "
Kreditne srečke, 100 gld.	185 " 75 "
St. Genois srečke, 40 gld.	60 " " "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22 gld. 25 kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	17 " " "
Rudolfove srečke, 10 gld.	20 " 25 "
Salmove srečke, 40 gld.	61 " " "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	57 " 50 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	156 " 25 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2857	" 50 "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	87 " " "
Papirni rubelj	1 " 16 1/2 "
Laških lir 100	45 " 65 "

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, L. Wollzeile št. 10.

Najkulantneje se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.

4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komercionalne banke.

4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

1864. leta promese

cele gld. 1 1/2 in 50 kr. kolek.

polovico " 2 1/2 " in 50 kr. kolek.

Žrebanje že dne 1. marca.

Glavni dobitek 150.000 gld. av. velj.